

slovenska DRŽAVA

FOR A FREE SLOVENIA

PUBLISHED MONTHLY BY: SLOVENIAN NATIONAL FEDERATION OF CANADA, 646 EUCLID AVE., TORONTO, ONT., CANADA, M6G 2T5
LETNIK XXXI. — VOLUME XXXI. SEPTEMBER 1980 ŠTEV. 9. — No. 9.

Politični pluralizem nima prostora v Sloveniji

Govor na Slovenskem Dnevu v Torontu, 27. julija 1980

Dr. Tone Štukel — Ottawa

Nedeljski dnevnik (6. junija 1980, str. 3) prinaša razgovor novinarjev z Janezom Zemljaričem, republiškim sekretarjem za notranje zadeve. Ko je omenil politično emigracijo, je rekel, da je bila emigracija razočarana, ker niso sledili Titovi smrti nikakoli nemiri. Po poročilu lista je nadaljeval:

"Seveda pa ne kaže podcenjevati raznih groženj teh krogov. Če smo pripravljeni, tudi preseščeni ne moremo biti. Zdaj tudi n.p.r. skušajo del politične emigracije organizirati pod geslom neke nove "demokratske alternative". Ta naj ne bi počenjala terorističnih akcij, ampak bi jo drugače uporabljali proti nam, proti pridobitvam naše Jugoslavije, predvsem propagandno in kot strateško rezerv. Ta krog prodaja ideologijo svojih gostiteljev — buržuazno pluralistični sistem".

25letnica slovenske kulturne akcije

Novemberska številka "Glasu" (XXVI, 6-10, november 1979) je posvečena lanskoletnemu 25letnemu jubileju delovanja te gotovo najvažnejše zasebne kulturne ustanove Slovencev v zamejstvu. Poleg poročil o raznih proslavah, čestitkah, itd. objavlja tudi imena izvoljenih novih rednih ustvarjalnih članov literarnega odseka. Novi člani so:

pesnica, pisateljica in prevajalka Milena Merlak Detela, pripovednik, esejist, kritik in publicist Lev Detela, pripovednik in esejist dr. Vojko Arko, pripovednik, esejist, zgodovinar in publicist Franc Jeza, ter dramatik in prevajalec Nikolaj Jelocnik.

Glas prinaša tudi kratko poročilo o delovanju nekaterih drugih ustvarjalcev SKA: akad. slikar Božo Ted Kramolc, dirigent Drago Mario Sijanec, zgodovinar p. Maver Grebenc, o.c.s., akad. kipar France Gorše, pisatelj in esejist Franc Jeza, akad. slikarka Marjanca Savinškova, pesnik in pisatelj Vinko Beličič ter član gledališkega odseka Alojzij Rezelj.

SKA se priporoča za jubilejni dar v znesku USA\$ 70 (ček na ime blagajnika Alojzij Rezelj, Ramón L. Falcón 4158, 1407 Buenos Aires, Argentina). Darovalci bodo prejeli poseben knjižni dar dveh knjig: Vinko Brumen, Naš in moj čas ter Vladimir Kos, Speg o naši gori (z ilustracijami Franceta Goršeta).

Ob vsem uspešnem delu pa bo moral bodoči zgodovinar skušati najti zadovoljujoč odgovor na čudno dejstvo, da ni SKA ustanovila posebnega odseka za družboslovne vede. Kolikor mi je znano, je pok. prof. Verbic sprožil te vprašanje, toda očitno brez uspeha.

Rudolf Čučes

● Posvetovalna tvrdka Norman Jaspas Associates (New York) je odkrila v teku lanskega leta nad 10 milijonov dolarjev škode, ki so jo povzročili podjetjem uslužbenci. Po njihovi cenitvi morajo potrošniki plačati povprečno do 15% višje cene, da pokrijejo podjetja tako škodo. Kar je bilo najbolj presenetljivo, je bilo dejstvo, da so bili odgovorni za 60% teh izgub uslužbenci na najvišjih mestih.

● L. 1850 so prispevale človeške mišice nad eno tretjino energije v tovarnah, danes pa komaj 1%.

Dragi rojaki in rojakinje!

Zadnja leta se je uvedla med mnogimi slovenskimi skupinami po širnem severno-ameriškem kontinentu navada, da se ena od poletnih nedelj določi za "Slovenski dan". Namen tega dneva je, da z nastopi pokažemo, kaj smo ohranili od slovenske ljudske dediščine, kaj smo se novega naučili in končno, da ugotovimo, kje smo in kam gremo kot izseljenci, ki so obenem zavedni Slovenci in tudi polnopravni člani nove, posvojene domovine.

Slovenska skupina v Torontu je brez dvoma največja v Kanadi. Ta številčna pomembnost ji nalaga posebne dolžnosti, če se naj Slovenci v Torontu in okolici v resnici smatrajo za zavedne Slovence, kajti med tolikimi ljudmi mora biti brez nadaljnega dovolj takih, ki so intelektualno in gmotno sposobni vzdrževati delavnost Slovencev na višini, na katero smo lahko ponosni.

Tema letošnjega Slovenskega dneva je: Slovenci v tujini. Za nas seveda to pomeni Slovenci v Kanadi. Razpravljanje o vprašanju, kje smo in kam gremo, predpostavlja, da smo zavedni Slovenci. Kaj pomeni biti zaveden Slovenec? Ali nas prisotnost na banketih, plesanju po slovenskih melodijah in zbiranje slovenskih glasbenih posnetkov že naredi zavedne? Brez dvoma je vse to izraz naše zavednosti in tudi prvi korak v pravo smer. Predlagal bi pa, da je za večino možno iti precej dalje. Vedeti moramo, da se je mogoče in vredno zavedati se samo tega, kar dobro poznamo. Zaveden Slovenec bo zato skušal poznati slovensko zgodovino, ki nam pove kake notranje in zunanje silnice so nas oblikovale, da smo postali to, kar smo. Da smo postali svojski narod, v mnogih ozirih drugačen od drugih, je vzelo stoletja. Dejstvo, da smo toliko časa uspešno kljubovali pritisku Germanov in Ramanov in se nismo asimilirali, je pravi čudež, posebno ko smo situirani na takem pomembnem križišču narodov... Slovenska kultura in umetnost, naj bo to literarna, glasbena, likovna ali predstavljalna in posebno še slovensko ljudsko izročilo, sta dosegla raven, da nas mnogi večji narodi lahko zavajajo. Slovenski sinovi so se uveljavljali doma in v tujini kot znanstveniki, podjetniki in misionarji. Le ko vse to dobro poznamo, nam je lahko razvidno, da je biti vredno ponosen na svoj izvor. Le živa zavest vsega tega nas bo vsodbujala, da bomo žrtvovali čas in denar za stvari, ki se organizirajo v prid slovenstva. Sodelujte aktivno pri slovenskih klubih, farah, združenjih in prireditvah, posebno še, ko s tem ne koristite sami sebi in svojim otrokom, ampak ker nas to prikaže v pravi luči kanadski družbi in seveda, tudi da nakažemo Slovencev doma, kaj so stvari trajne veljave, ki nas v resnici delajo velike. Večkrat mislite o vsem tem!

Naj preidemo zdaj za naš položaj v tujini, konkretno, v Kanadi. — Vsakdo, ki se izseli iz svoje rodne domovine v svoji odrasli dobi, je napravil odločitev, ki je zahtevala premisleka in poguma. Čagavci se ne izseljujejo! Mogoče je baš ta pogum razlog za uspeh ogromne večine med nami. Verjetno bi celo lahko rekli, da so izseljenci (posebno iz povojne dobe) v mnogih ozirih najboljši del naroda in nadpovprečnih kvalit. — V tej zvezi bi rad povdarih še eno dejstvo, ki bo zvenelo mnogim prvi hip mogoče kot nespremljivo. Vsi se zavedate besed slovenskega pisatelja, ko piše o izseljencih: Tujina jim je mačeha! Prepričan sem, da mi boste tudi vi iz svoje lastne skušnje pritrdili, da je to lepo zvoneča krilatica, brez vsake dejanske podlage. Vsakdo od nas se je izselil iz Slovenije iz enega od dveh razlogov: političnega ali gospodarskega. Z drugimi besedami, odločili smo se zapustiti rodno domovino, ker nam na splošno ni nudila toliko kot v marsičem nepoznana tujina. Tudi sedaj ko po tolikih letih zavestno ali nezavestno seštejmo vse ugodnosti Kanade in odštejemo vse nevšečnosti, nam to odtehta to, kar lahko pričakujemo nazaj v rodnem kraju. Če si tega ne priznamo, nismo iskreni do sami sebe. Dejstva tudi kažejo, da je naša izselitev trajna. Zanimivo je tudi, da nam je kot izseljencem dana možnost uživati prednosti obeh severo-atlantskih kontinentov: starodavno, globoko zasidrano kulturo Evrope in prispevati k razvoju in napredku svoje nove domovine.

Dovolite mi, rojaki in rojakinje, da se nekoliko podrobneje dotaknem prednosti in nedostatkov naše nove domovine, ki so glavni vzrok, da smo in da vstrajamo tukaj.

Naj najprej pogledamo na nedostatke, ki so nas težili ali nas še težijo. Skoraj vsakemu od nas so bila prva leta v Kanadi težka: neznanje jezika, čudni običaji, mentaliteta vsemogočnega dolarja, občutek inferjnosti in, v mnogih primerih, začetna zaposljivost pod nivojem osebne kvalifikacije. S pogumom in pridnostjo smo večino teh težav kmalu premagali. Gotove od njih so še ostale, vendar brez dvoma izginjajo.

Omenil sem že, da nam Kanada ni mačevska domovina in da se lahko smatramo srečne, da smo tukaj. Ni pretiravanje reči, da smo v gotovih ozirih na boljšem kot rojaki Kanadčani, ker naše obzorje obsega dva kontinenta.

V okviru teme današnjega dneva "Slovenci v tujini" je umestno bolj natančno preučiti, kaj nam je dala Kanada in kaj nam daje še danes. — Zdi se mi, da je najbolj primerno razčleniti to vprašanje na podlagi dveh postavk, na katerih sloni moderne države in družbe dvajsetega stoletja. Prva od teh postavk so osnovne človeške pravice, razglašene v Atlantski listini med zadnjo svetovno vojno kot podlaga za bodoči red. Druga postavka je pa demokratska ureditev družbe in političnega življenja. Demokracija sloni na osnovnih človeških pravicah in obratno, osnovne človeške pravice ne morejo obstajati v deželah, kjer ni demokracije in kjer vlada kakršnikoli izem: nacizem, fašizem, komunizem ali podobni ekskluzivizem.

Dovolite mi, da se najprej dotaknem osnovnih človeških pravic in svoboščin.

1. Svoboda pred pomanjkanjem. Vsi vemo, da v Kanadi ni splošnega pomanjkanja. Kjer obstoja, je posledica klime, boleznih, nesreče ali nevednosti. Kot vseljenci v Kanado lahko vidimo, da med nami ni ljudi, ki bi trpeli pomanjkanje. Nasprotno, večina si je v kratkem času po prihodu ustvarila pravo blagostanje. Skoraj je ni družine, ki bi ne imela izplačane hiše, komfortno življenje

in zasigurano bodočnost zase in za svoje otroke. Res da se je življenjska raven zvišala na mnogih kontinentih sveta in tudi v naši rodni Sloveniji, vendar se pa ne da primerjati s Kanado. Stvar ja pa se bolj optimistična, če gledamo o bodočnost, ko bo naša posvojena domovina zaradi energije na boljšem položaju, kot katerakoli druga dežela. Kombinacija cene energije z industrijsko razvitostjo bo dala Kanadi prednosti, ki si jih je težko predstavljati.

2. Svoboda govora. Daje pravico prav vsakemu posamezniku brez izjeme pravico, da izreče in razširja svoje mnenje, potem govora ali tiska. Dežele, kjer je tisk v rokah le ene stranke, nudijo le eno plat zvona. Poniževalno je, da celo v dvajsetem stoletju še obstajajo mišljenja, da ima samo gotova grupa ljudi monopol na resnico. Ali ni na primer čudno, da Slovenci še nimamo nepristranske zgodovine medvojnih dogodkov. Zakaj ne sme mlajša generacija vedeti, da nam je bil usiljevan ruski stalinizem, ki ne samo da sedaj ni več v modi, ampak se ga celo bojijo. Če ne insistiramo, da pride po 35. letih na dan celotna in neokrnjena resnica, smo nezačajni in nepošteni do samih sebe.

V Kanadi je pa na drugi strani samo po sebi umevno, da ne bo nihče pozvan na zaslisevanje, če kritizira obstoječo vlado ali sistem. Svoboda govora nam daje tisti blagodejni občutek prostosti, ki se ne da odkupiti ali podkupiti. Kanadski demokratski sistem nam daje to dragoceno svoboščino. Poslužujmo se je!

3. Svoboda vere. Nepomljlivo je, da se še najdejo dežele, kjer zaradi vladajoče totalitarnosti ali diktature ne priznajo svojim državljanom ne samo prostega prostost verskih združevanj, organizacij, tiska, itd. Ponekod celo omejujejo vernike v gotovih poklicih ali jim onemogočajo doseči višja službena mesta.

Slovenci v Kanadi nadaljujemo s stoletno tradicijo in delujemo v farnih organizacijah. Kakor nas je vera v preteklosti pomagala ohraniti kot narod, tako nam tudi tukaj pomaga dalj časa ohraniti naše slovenstvo.

4. Svoboščina, ki se sicer omenja zadnja, pa ni zadnja po svoji pomembnosti je svoboda pred ustrahovanjem. Vse diktature sloni na ustrahovanju, direktnim ali zahrbtnim, in ustvarjajo moderno suženjstvo. V Kanadi je vsakomur jasno, da sta delavnost in poštenje edina predpogoja za osebo napredovanje.

Te štiri osnovne človeške pravice so dane vsakomur v isti meri že pri rojstvu, ne glede na inteligenco ali druge sposobnosti. Zato je treba pibiti eno stvar: Zahteve za osnovne človeške pravice niso "politika" in zato tudi ne morejo biti predmet barantanja, ker so pač glavni namen družbenega in državnega obstoja.

Če branimo svobodo govora in tiska, to ni politika. Če zahtevamo, da naj ne bo nihče zapostavljen, če aktivno prakticira svojo, to ni politika. Če rečemo, da pripadnost gotovi politični stranki ne sme ovirati ali rezervirati dosego višjih službenih položajev, to ni politika.

Kanadski demokratski sistem daje vsakomur možnost, da delujo in voli za ono stranko, ki ima po njegovem mnenju najboljšo strategijo in politiko za dosego

splošne dobrobiti. V demokratskem sistemu ne samo da smemo stvari debatirati, ampak jih celo moramo debatirati, če hočemo, da bodo prišle na da najboljše ideje.

Kanada nam nudi v tem oziru mnogo, posebno, da imamo možnost reševati svoja vprašanja na demokratski način in s strpnostjo. Na primer, ali si lahko predstavljamo da bi se vršil med Slovenci referendum in da bi potekal tako mirno, kot se je to zgodilo nedavno v Kvebeku? Kri je mogoče vrela, ni pa tekla. Kanada rešuje svoje politične probleme na dostojen način, da smo lahko ponosni, da je to naša nova domovina.

Skušal sem na kratko orisati stvari, ki so prav za prav važne za vsako človeško bitje. Vendar so za mnoge to stvari na katere dostikrat ne mislijo, četudi bi morali in to iz dveh razlogov. V prvi vrsti, da si priznamo, da nam Kanada nudi v obilici ogromno važnih stvari, ki jih drugi pogrešajo ali se morajo zanje boriti. V drugi vrsti pa, da kot sinovi Slovenije, ki so zainteresirani v njen bodoči razvoj, pripomoremo na svoj način in s svojimi izkustvi, da bo slovenski narod zasiguran ne samo svoj obstoj v bodočnosti kot svojski narod, ampak, da bo tudi njegov razvoj šel v taki smeri, ki bo zagotovila vsem Slovencev, doma in v tujini, v polni meri tiste svoboščine, ki podelijo vsakemu posamezniku človečansko dostojanstvo. To je posebno važno, ker smo mi tistih del Slovencev, ki mu je možno izraziti brez bojzani mnenje o razvoju ali nerazvoju osnovnih pravic v rodni domovini. Vrh tega pa imamo edinstveno možnost, da lahko iz lastnih izkustev primerjamo.

Zdi se mi, da je za Slovence v Kanadi zelo primerno geslo izrek našega pisatelja Cankarja:

Bogu otroci,
Domovini sinovi,
Nikomur hlapci!

Bog Vas živi!

● Zadrudniki po svetu praznujejo prvo soboto v juliju mednarodni zadrudni dan (v Severni Ameriki je zadrudništvu posvečen mesec oktober in mednarodnemu zadrudnemu dnevu ne posvečajo veliko pozornosti). Ob tej priliki objavlja Mednarodna zadrudna zveza v Londonu statistične podatke o stanju zadrudništva. Letošnji podatki navajajo, da je v Mednarodni zadrudni zvezi včlanjenih 355.257.026 članov. Zadrude so imele ob zaključku zadnjega poslovnega leta prometa za \$440.501.459.000. Zaradi zamude v poročanju se nanašajo statistike v večini primerov na l. 1977.

SLOVENSKO-KANADSKI SVET

vabi na

AKADEMIJO,

da skupaj proslavimo "29. OKTOBER"
praznik slovenske svobode.

Akademija bo v nedeljo 26. oktobra 1980 v dvorani Brezmadežne s čudodelno svetinjo takoj po koncertu Marijinih pesmi, (ob 6 uri zvečer).

PROGRAM:

Beseda zgodovine nas bo učila...
Slovenska pesem bo budila narodna čustva in zavednost...
Beseda naših pisateljev in pesnikov nam bo kazala pot...
Melodije bodo vžigale slovensko plemenitost...
Beseda sedanjosti, bo dajala up za bodočnost...

PROGRAM SO PRIPRAVILI

"Fantje na vasi"

Pianist g. prof. Jože Osana

g. Blaž Potočnik s pevčki

Slovensko gledališče

Po programu se bo odprl bar, goste pa bomo postregli s prigrizkom. Stroške bomo krili s prostovoljnimi darovi; zanje in za obilno udeležbo se priporoča,

PRIPRAVLJALNI ODBOR.

TERRY FOX MEANS A LOT TO US.

HELP

Terry

Finish

What He

Began ... With

Your Donation

SVETOVNO ZADRUŽNIŠTVA V ŠTEVILKAH

Po podatkih Mednarodne zadrudne zveze, ki jih je objavila v začetku julija 1980, kaže mednarodno zadrudništvo naslednjo sliko:

Vrsta zadrud	Število zadrud	Odstotek	Število članov	Odstotek
Poljedelske	269.611	36.35	65.427.921	18.42
Potrošne	63.100	8.51	133.743.840	37.65
Kreditne	244.822	33.00	119.743.004	33.70
Ribiške	18.004	2.43	2.415.900	0.68
Stavbne	67.573	9.11	12.582.849	3.54
Proizvajalne	45.860	6.18	5.929.082	1.67
Razne	32.797	4.42	15.414.430	4.34
Skupno	741.767		355.257.026	

● V Madisonu, Wisconsin, so pred kratkim odprli Center kreditnih zvez (Credit Union Center). Center bo glavni stan za gibanje kreditnih zvez v ZDA in po celem svetu, kjer so organizirane (nad 60 milijonov članov v 67 državah). Tri poslopja, ki so med sabo povezana s podzemskimi hodniki (70% parkirnega prostora je tudi pod zemljo), bodo nudila uradne prostore za Svetovni svet kreditnih zvez (World Council of Credit Unions), CUNA (organizacija kreditnih zvez za ZDA), mednarodno sekcijo zavarovalnice kreditnih zvez CUNA Mutual in za še druge pomožne organizacije (vsega skupaj 16 organizacij s 1.400 uslužbenci).

● Osemletna študija "Canadian National Mobility Study" dveh profesorjev Carleton vseučilišča v Ottawi je med drugim ugotovila, da imajo otroci emigrantov na splošno boljše uspehe v šoli kot pa otroci staršev, ki so že več generacij v Kanadi.

● Provincialna vlada Saskatchewan je ustanovila poseben fond za štipendije za študij zadrudništva. Fond znaša \$100.000, čigar obresti bodo na razpolago za štipendije študentom, ki so prebivalci Saskatchewan in ki imajo vključene v svoje študije tudi zadrudništvo.

slovenska DRŽAVA

FOR A FREE SLOVENIA

Subscription rates
\$6.00 per year;
50¢ single issue.

Advertising 1 column x 1" \$1.20

MEMBER ETHNIC PRESS ASSOCIATION OF ONTARIO

ETHNIC PRESS FEDERATION

Published monthly by Slovenian National Federation of Canada
616 Euclid Ave., Toronto

SLOVENSKA DRŽAVA izhaja prvaka v mesecu.

Letna naročnina znaša: Za ZDA in Kanado \$6., za Argentino 325 pesos, za Brazilijo 90 kruzera, za Anglijo 30 šilingov, za Avstralijo 3,75 avstr. L., za Italijo in Tretjo 1.200 lir, za Francijo 900 frankov.
Za podpisane članke odgovarja pisec. Ni nujno, da bi se avtorjeva nazivanja morala skladati s celoti z mišljenjem uredništva in izdajatelja.

DOM LIPA

Cas hiti. Poletni dnevi prehajajo v jesen, zelenje travnikov, vrtov in gozdov se spreminja v zlato zorenje. Preorana žitna polja diše po sveži rjavi zemlji. Pod jesenskim nebom se zbirajo ptice k potovanju v južne kraje. Sonce ubira vedno krajšo pot k zatonu, kjer se v jasnih dneh vtopi v bleščečem morju.

Na zemlji bodočega slovenskega starostnega doma Lipa zore visoke trave in poljsko cvetje se priklanja v rahlem vetru. Zdi se, da ves ta kraj neslišno sprašuje in kliče po domovanju, po ljudeh in pridnih rokah, ki bi ta lepi kos zemlje spremenile v prijetno bivališče našim starejšim bratom in sestram.

In ista vprašanja prihajajo od mnogih, ki se za naš starostni dom resno zanimajo ali sami že čutijo potrebo po mirnem kotičku.

Do končnega cilja, do zgrajenega doma Lipa je še mnogo dela. Predvsem so potrebna finančna sredstva, da bo Dom Lipa čim bolj samostojen, neodvisen od pomoči pokrajinske vlade, da bo čim popolnejša last slovenskih ljudi.

Kot smo že večkrat poročali, je dosedaj za Dom Lipa zbranega čez 240 tisoč dolarjev. Za popolno kritje dolga pri nakupu zemljišča na 52 Neilson Drive potrebujemo najmanj še 100 tisoč dolarjev. Pripravljalni odbor je prepričan, da je v slovenskih srcih dovolj plemenitosti in dobrote, da bomo to vsoto v kratkem času zbrali. Mnogo je naših ljudi, ki so pripravljeni darovati, pa ni dovolj prostovoljcev, nabiralcev, da bi vse dosegli in obiskali. Zato Pripravljalni odbor ponovno trka na dobra srca za delo za to našo skupno zadevo. V jesenskih mesecih bomo izvedli drugo stopnjo nabiralne akcije in upamo, da bomo ob zaključku poslovnega leta svobodni gospodarji posestva na 52 Neilson Drive. Uradna poslovanja in opravi pri civilnih oblasteh potekajo brez velikih težav in zaprek. Na tem mestu ponovno poudarimo, da je Dom Lipa uradno registrirana dobrodelna ustanova, za katero so vsi prispevki oproščeni davkov.

Navajamo številčno poročilo o prvi stopnji nabiralne akcije v l. 1979.

● **Provincialna vlada v Britanski Kolumbiji** je ustanovila v okviru svoje organizacije posebno tajništvo za večkulturnost. Naloga tega tajništva bo, da bo zastopala interese etničnih organizacij in jim pomagala preskrbeti finančna sredstva za razne njihove programe.

● **Provincialna vlada v Ontariju** je ustanovila v okviru svoje organizacije posebno tajništvo za večkulturnost. Naloga tega tajništva bo, da bo zastopala interese etničnih organizacij in jim pomagala preskrbeti finančna sredstva za razne njihove programe.

● **Provincialna vlada v Ontariju** je ustanovila v okviru svoje organizacije posebno tajništvo za večkulturnost. Naloga tega tajništva bo, da bo zastopala interese etničnih organizacij in jim pomagala preskrbeti finančna sredstva za razne njihove programe.

Darovali so:	po:
dolarjev:	darovalcev:
5	10
7	2
10	51
15	9
20	111
22	1
25	34
30	43
32	1
33	1
35	2
40	29
45	1
50	187
60	36
70	3
75	1
80	15
100	283
105	1
110	1
113	1
115	2
120	1
125	2
139	1
150	16
160	2
175	2
200	46
225	1
250	5
300	13
350	1
380	1
400	1
450	22
520	1
600	1
619	1
1000	27
1500	2
2000	2
2500	1
3000	1
5000	1

Vsem dobrotnikom Doma Lipa ponovni Bog plačaj.

Za leto 1980 darovi še prihajajo. V tem času izstopa posebno eno dobro delo. Podjetje John Wood v vzhodnem delu Toronta zaposluje mnogo Slovencev. Po prizadevanju g. Franka Kraljiča so slovenski uslužbenci darovali Domu Lipa 600 dolarjev, tovarniška uprava pa je po dogovoru z g. Kraljičem in delavci prispevala 1200 dolarjev namesto prispevka v torontski United Appeal. Hvale in posnemanja vredno.

Pripravimo si dom počitka zdaj, ko je naše sonce visoko in dan še dolg, da nas večerne sence in jesenski hlad ne prehithe.

Za informacije, nasvete in pošiljanje darov se poslužujte naslova:

52 Neilson Drive,
Etobicoke, Ontario,
M9C 1V7

Za pripravljalni odbor:
Anica Resnik

“Canada's Employment Tax Credit Program” je podaljšan.

Z uvedbo nove zaposlitve si lahko ustvarite davčno olajšavo v višini \$4,160.— za vas same.

Je čisto preprosto.

Ali bi hotel odšteti do višine \$4,160 — ali celo več, — od tvojega federalnega davka?

Je čisto preprosto. Zvišajte število vaše delovne sile s tem da ustvarite nove zaposlitve in si s tem napravite možnosti za davčne olajšave. In to do višine \$4,160.— za vsakega novega nastavljenca, če ste vpostavili novo delo kot direktni rezultat „The Employment Tax Credit Program“-a. To storite zelo preprosto. Izpolniti morate eno stran vprašalne pole. Popolne nasvete dobite v vašem lokalnem uradu „Canada Employment Centre“.

Employment and Immigration Canada

Lloyd Axworthy
Minister

Emploi et Immigration Canada

Lloyd Axworthy
Ministre

Canada

Djilas je napisal knjigo o Titu

Po poročilu New York Timesa (11. julija 1980) bo izdala jeseni založba Harcourt, Brace Jovanovich v New Yorku prevod Djilasove knjige o Titu z naslovom

večje slovensko župnjo.

● **Pikniki na Slovenski** pristavi so kar vsako nedeljo. Slovenska šola pri sv. Vidu je imela svoj piknik 20. julija. Naslednjo nedeljo 27. julija pa je vabila na svoj piknik, slovenska šola pri Mariji Vnebovzeti. V tednu med obema piknikoma pa so učenci obel šol tablorili na Pristavi.

● **Primorski klub** je priredil svoj piknik 3. avgusta. Prav isti dan je dr. Jost Martelanc, bivši dolgoletni kaplan pri sv. Vidu, praznoval 25letnjo mašništva. Prišel je zato iz Slovenije, da je praznoval ta svoj jubilej med svetovskimi farani. Popoldan pa je preživel na pikniku s prijatelji.

● **Slovenski športni klub**, poživljen pod novim vodstvom, je priredil 10. avgusta na Pristavi piknik 3. avgusta. Prav isti dan je dr. Jost Martelanc, bivši dolgoletni kaplan pri sv. Vidu, praznoval 25letnjo mašništva. Prišel je zato iz Slovenije, da je praznoval ta svoj jubilej med svetovskimi farani. Popoldan pa je preživel na pikniku s prijatelji.

● **Slovenski športni klub**, poživljen pod novim vodstvom, je priredil 10. avgusta na Pristavi piknik 3. avgusta. Prav isti dan je dr. Jost Martelanc, bivši dolgoletni kaplan pri sv. Vidu, praznoval 25letnjo mašništva. Prišel je zato iz Slovenije, da je praznoval ta svoj jubilej med svetovskimi farani. Popoldan pa je preživel na pikniku s prijatelji.

“Tito: The Story From the Inside” (Tito — zgodba od znotraj).

Djilas se je bavil z misljo, napisati Titov življenjepis, že dolgo vrsto let. Do pisanja se ni pripravil, ker bi težko skrival rokapis, razen tega je preživel več let v ječah. Takoj po Titovi smrti se je letil rokapis in ga končal v nekaj mesecih. Sedaj ga prevajajo v angleščino.

Po izjavi avtorja ima podnaslov “od znotraj” dvojen pomen — ne samo njegove tesne zveze s Titom v prvih letih, marveč tudi njegovo bivanje “znotraj” ječ.

Djilas je napisal ped leti knjigi “Wartime”, ki opisuje v veliki meri Tita in njegovo vlogo med vojno. Ta knjiga bo prva, ki bo osredotočena na Tita samega — Titov prelom z Moskvo, njegov “neodvisni” komunizem, zamisel komunističnega “tržnega” gospodarstva, razvoj po Titu. Kljub nasprotstvom med Titom in Djilasom je ohranil Djilas neke vrste spoštovanja do Tita, do “starega”. Po mnenju Jovanovica bo Djilasova knjiga resnična interpretacija Titovega življenja.

Pri pregledu Malovih razprav in Peisker — Levčeva izvajanja

Iz slovenske zgodovine ...

Bogdan Novak

Mal pred 1923

Nas posebno zanima stališče Josipa Mala do tistih teorij L. Hauptmanna, ki govore o slovenski in staroslovenski sužnosti, o hrvatski vladi v Karantani ter o kosejih in njihovi vlogi pri ustoličevanju koroških vojvod. Kot smo videli je Mal nastopil proti Hauptmannovim teorijam šele leta 1923, ko ga je k temu podžgal Hauptmannov unitaristično pisani članek priobčen v Njivi leta 1922. Čeprav je Mal leta 1916 pohvalil Hauptmannovo razpravo, v kateri je Hauptmann prvič razvil svoje hipoteze, je to storil, kot pravi sam, iz narodnopolitičnih razlogov, da ne raztrga pred Nemci Hauptmannovega povdarka o hrvatsko-slovenski skupni preteklosti.

Pri pregledu Malovih razprav in

ocen, ki so izšle pred letom 1923 in še posebno pred letom 1916, se bomo lahko prepričali, da se Mal ni strinjal, in to že pred letom 1916, z novimi teorijami, ki so nakazovale suženjsko naravo starih Slovanov in Slovencev (in ki so vplivale tudi na Hauptmannova izvajanja), pač pa je taka dela dobro poznal, poznal pa je tudi dela, ki so gornje teorije zavračala. Zato Mal ni bil nikak nevednež, ko je ocenil Hauptmannovo delo leta 1916. O tem se bomo natančneje prepričali, ko bomo pregledali njegova članka, ki imata oba isti naslov, “K poglavju starejše zgodovine Slovencev” in sta bila objavljena v Času, prvi leta 1909, drugi pa leta 1916, ravno pred oceno Hauptmannovega dela.

Peisker — Levčeva izvajanja

V prvem članku (Čas, III, 1909, str. 375—379) Mal obravnava odgovor Alfonsa Dopscha na Peisker-Levčevo teorijo o dvo-

sljnosti slovanske in posebno slovenske družbe. Da bomo bolje razumeli Malovo razpravo, si na kratko oglejmo Peisker-Levčeva

izvajanja.

Proti koncu 19. stoletja so nastajale v zvezi z raziskovanjem gospodarske in socialne zgodovine razne nove teorije, ki so namigovala ali naravnost povdajale suženjsko naravo starih Slovanov. Za nas je najpomembnejša teorija, ki jo je razvil Johann ali Jan Peisker v svojih nemško in češko pisanih delih. Peisker je bil sprva privatni docent za socialno zgodovino na graški univerzi, nato pa redni profesor na univerzi v Pragi. Izmed njegovih del naj omenim predvsem dveje tipičnih razprav: “Forschungen zur Social- und Wirtschaftsgeschichte der Slawen” (Raziskovanja o socialni in gospodarski zgodovini Slovanov) priobčeni v Zeitschrift für Social- und Wirtschaftsgeschichte (Casopis za socialno in gospodarsko zgodovino) (V, 1896-97, str. 114-144); in “Die älteren Beziehungen der Slawen zur Turkotataren und Germanen und (Dalje na 4 strani)

TORONTO

● Dne 26. avgusta smo pospremili k večnemu počitku na pokopališče Marije Vnebovzete gospo Ano Papež, mamo poznanih hčerk: Mary, Valerija in Anne, ki so velikodušno odprle vrata svojega doma številnim novodošlecom v Toronto po drugi svetovni vojni. Naj ji bo Vsemogočni dober plačnik, žalujočim hčerkam in njih družinam pa naše globoko sožalje!

● V restavraciji “Linden” v New Torontu so se po več kot 30 letih zbrali bivši slovenski študentje iz Bologne (Italija) okrog svoje “Welfare Officer” — Miss Fruchey (Mrs. Irene Standish), ki je za to priliko prišla z možem iz Californije.

Udeleženci iz New York-a, Californije, Nebraske, iz Chicaga in Clevelanda, Windsor-ja, Montreal-a in Ottawe, iz St. Catherines-a in Toronta so z zanimanjem sledili lepo urejenim skioptičnim slikam, ki jih je spretno roko pripravili g. Zvone Hrastnik. Poznan pevovodja “Korotana” ing. F. Gorenšek je na prošnjo bivših študentov zapel arijo iz “Kovačevega študenta” in v duhu popeljal prijatelje 30 in nekaj let nazaj. Nato je ing. F. Vovk zapel “Martina Kebra” in vsi navzoči so navdušeno priskočili na pomoč z znanim odpevom: “zum, zum, zum, sladko vino bučensko”. Očesa so se orosila vseprej, ko je bivši “kovačev študent” s svojim osvežujočim tenorjem zapel zdravico “En starček je živel...”

V prijetnem razpoloženju in ob okusno pripravljani večerji je čas vse prehitro potekel in ko so si stari prijatelji in znanci v slovo segali v roke so se nehote vpraševali: Ali bo možno srečati se še kdaj? ...

● Slovenski šahovski klub začenja z igranjem dne 19. oktobra ob 2 uri popoldne na 615 Manning Ave. Toronto. Vsi ljubitelji kraljeve igre prisrčno vabljeni. Za dodatne informacije, prosimo, kličite na tel 447-4332. P.M.

● “Naše novine” prinašajo v številki 6. avgusta t.l. dodatno poročilo o kanadsko-jugoslovenskem dnevu. Pod govorom predsednika odbora za proslavo S. Dediča, ki je seveda vključil v govor poveljevanje “masovnih uporov proti okupatorju in domačim izdajalcem”, je tudi slika slovenske folklorne skupine “Lipa Park” iz St. Catherinesa.

● V isti številki je tudi poročilo o turnejatorontske šole “Nikole Tesla” po Jugoslaviji. Mesečna turneja se je pričela v Zagrebu in se je končala v Beogradu. Na letališču v Zagrebu so jih pričakali otroci šole “Mira Ciketa” iz Prijedora — z rdečimi nageljmi in značkami “Z imenom našega draga DRUGA TITA.”

● V rubriki “Društveni glasnik” je med drugim tudi poziv na obisk sovjetskih filmov, ki jih predvaja Canadian USSR Association.

● Med žalnimi brzojavkami Slovenski izseljenski matici ob smrti J. Broza beremo v Rodni Grudi — Juni 1980 — tudi izrečeno sožalje Slovenskega radijskega kluba “Slovenski večer”, Kanadsko slovenske skupine za “kulturne” izmenjave in g. prof. in ga. Ivan Dolenc.

● Pristojni urad SRS je sklenil za poglobitev odnosov med Slovenijo in izseljenci začeti deliti različna odlikovanja in medajle SFRJ zaslužnim izseljencem. Med izseljenci se sedaj na veliko debatira, kdo bo med kanadskimi Slovenci med prvimi prejel tako “čast”.

● V nedeljo 14. septembra so ob navzočnosti visokih svetnih in cerkvenih predstavnikov v Torontu odkrili spomenik padlim žrtvam Katynskega pomora, ko so Sovjetske oblasti dale pobiti 15 tisoč častnikov redne poljske armade, ki je takrat branila svojo neodvisnost in svobodo proti dvojnemu sovražniku, Hitlerjevi Nacistični Nemčiji in Stalinovi komunistični Sovjetski zvezi.

Vsak Poljak ve povedati, kako so ujetim častnikom, ki so odklonili vstopiti v poljsko Rdečo Armado, zvezali roke z žico in jih v skupinah po 200 odvedli na kraj morišča, jim poslali krogle zadaj v tilnik in jih nato pometali v skupne grobove.

Sovjeti sicer trdijo, da so ta zločin storili Nacisti. Toda kongresna preiskava Združenih držav te razlage ni sprejela. Prav tako jo je uvrгла mednarodna zdravniška komisija leta 1943. Najboljši dokaz, kdo je ta strašni zločin nad poljskim narodom izvršil, je pa dejstvo, da se ime Katyn tako v Sovjetski Zvezi, kakor tudi v sedanji Poljski, ki je pod Sovjetsko kontrolo, niti omenjati ne sme.

Odkritje tega spomenika je povzročilo precej glavobola kanadskim politikom, ki mislijo, da morajo zaradi politične pragmatičnosti zatajiti svoja načela, pa s svojim obotavljanjem dajejo samo potuho totalitarcem Stalinovega kova.

Služaj je hotel, da smo istega dne, kot vsako leto, Slovenci v Kanadi poromali h križu v Midland in počastili spomin 12 tisoč domobrancev, ki so jih slovenski komunisti leta 1945 na zelo podoben način pobili.

● Na letošnjem obnem zboru Zveze ontarijskih kreditnih zvez so podelili posebno priznanje petimampionjem kreditnih zvez v Ontariju. Med njimi je bil tudi pokojni škof Francis Marocco (Peterborough). Kot nekdanji tajnik škofovskih konferenc za Kanado in pozneje kot pomožni škof v Torontu je imel mnogo stika tudi s Slovenci. Udeleževal se je aktivno pri širjenju združništva (stavbne zadruge in kreditne zveze). Odlikovanje - the Distinguished Service Award predstavlja najvišje odlikovanje gibanja kreditnih zvez v Ontariju. Portreti odlikovancev krasijo Dvorano dediščine (Heritage Hall) Zveze.

Cleveland

● V mesecu juniju in prav tako v avgustu so ljudje na počitnicah. Tisti, ki ne gredo na oddih proč od doma, pridno hodijo na izlete v okolico Clevelanda. Vreme letos ni preveč naklonjeno, vedno se zdi, da imamo nevihte in nato strašno soparo. Posebno konci tedna so skoraj vsi deževni.

● V dneh od 11. do 13. julija je bil pri fari sv. Vida lepo obiskan festival. Ob tej priliki pridejo nazaj tudi farani, ki so se odselili, da pokramljajo z znanci in obenem podprejo finančno to naj-

Darujte v tiskovni sklad našega lista!

POMEMBNA ZMAGA POLJSKIH DELAVCEV

CIRIL A. ŽEBOT

O zgodovinskih dogodkih in dosežkih na Poljskem letošnjega avgusta je bilo mnogo napisanega — in še bo.

Zmaga vztrajno stankujočih poljskih delavcev ni enkratna ali zaključena. Njen nesporen dosežek je v tem, da je partijski režim največje satelitske dežele na sovjetski meji bil prisiljen da se s stankujočimi delavci pogaja in da v teh pogajanjih moral načelno sprejeti vse njihove glavne zahteve, ne le sindikalno-gospodarskih (povišanje mezd in pod.), temveč tudi izrazito politične: Ustanovitve od partije povsem neodvisnih delavskih unij, uzakonjenje pravice do

stank, pravica Cerke do televizijskih oddaj, izpustitev političnih jetnikov, in zmanjšanje tiskovne cenzure. Sprejetjem teh zahtev v teku formalnih pogajanj med delavskim vodstvom štrajka in visokimi predstavniki partijskega režima je partija izgubila znaten del svoje, prej totalitarne oblasti.

Značaj teh zgodovinskih dosežkov je vsebinsko tak, da bo razsežnost in učinkovitost njih izpeljave postala vidna šele s potekom časa. Potrebno je formalno uzakonjenje oz. poustavljen je dosežkih zahtev, poleg tega pa nove, vso deželo obsega-joče neodvisne delavske

organizacije ni mogoče solidno zgraditi čez noč. Tega se zmagoviti, pri tem pa zelo zreli in stvarni poljski delavci dobro zavedajo. Zato je pričakovati, da bodo vztrajno in modro pritiskali za dejansko uresničenje dogovorjenih — in slovesno podpisanih ter celemu svetu na televiziji izpričanih — dosežkov.

Nobenega dvoma ni, da bo ta izredni razvoj na Poljskem močno odmeval tudi v drugih satelitskih deželah Vzhodne Evrope, še bolj pa v ne-satelitski Jugoslaviji. O tem je THE NEW YORK TIMES dne 8. septembra objavil naslednji moj komentar:

notranjih ozirov, ne zunanjih. Toda ni verjetno, da bi taki oziri prevladali.

Zaradi svoje mnogonarodne sestave je Jugoslavija nekoč bila pionir v liberalizaciji svojega, prvotno stalinističnega sistema. Jugoslavija je nadaljevala z započeto liberalizacijo celo potem, ko so Sovjeti pomandrali "praško pomlad" leta 1968. Med leti 1967 in 1971 je Jugoslavija uvedla vrsto ustavnih sprememb, ki so dosegle vrhunec v konfederalnem razsredičenju državne oblasti in v razširjenem gospodarskem samoupravljanju.

Toda decembra 1971 je Tito, kot da ga je nenadoma prevzel strah pred temi spremembami, započel široko čistko mlajših "liberalnih" prvakov, ki so se v teku borb za te spremembe bili uveljavili v na novo razgibanih republikah. Čistkam je sledil namerni zaokret v smeri ponovnega osredotočenja partijskega aparata, da bi le-ta zmožl okrepi svoje nadzorstvo nad sindikati, gospodarskim "samoupravljanjem" in razsredičeno državno upravo.

Titova bolezen in smrt pa sta sprožili vprašanje, ali bo brezoblično "kolektivno" nasledstvo v partiji in državi, sestavljeno iz predstavnikov

republik, zmoglo nadaljevati Titovo zaokretno zapuščino. V tej negotovosti je kmalu po Titovi smrti postalo jasno, da je Juoslavija zabredla v globoko krizo svojega, od Titovega vodstva zavoženega gospodarstva. Čeprav je mnogo manjša od Poljske, se je Jugoslavija dejansko približala visoki stopnji poljske zunanje zadolženosti (nad 15 milijard dolarjev) kot posledica dolgo omalovaževanega kroničnega preseganja uvoza iz zahodnih dežel nad izvozom k njim. Ker skromnih možnosti Jugoslavije za izvoz k zahodnim upnikom ni moč čez noč podvojiti medtem, ko so nadaljni krediti od tam skoraj ustavljeni, je postalo neizbežno nenadno zmanjšanje uvoza, ne le na škodo prej od zunanji subvencioniranega domačega standarda, temveč tudi za ceno skršene domače proizvodnje in investicij, ki so postale nevzdržljivo odvisne od uvoženega repromateriala in opreme. Vrh tega je Jugoslavija zaradi svojega dolgoletnega raspisnega zapravljanja obremenjena tudi z nad 30-odstotno inflacijo in s — za bahajočo se "socialistično" deželo — škandalozno visoko brezposelnostjo.

V teh nakopičenih političnih in

gospodarskih težavah v okoliščinah, ko je preplah pred namišljeno sovjetsko invazijo domala skopnel, je prav v Jugoslaviji pričakovati nov val razsežnih sprememb. Edinstvena mnogonarodna dinamika v Jugoslaviji — ki je njen nasprotek prav tako edinstvenega pomena, ki ga ima na Poljskem njena katoliška Cerkev kot prvir množičnih pritiskov za reforme — bo v Jugoslaviji povzročila nove pritiske za osvoboditev sindikatov, samoupravljalkega mehanizma in decentralizirane državne uprave od podložništva leta 1972 ponovo osredotočenemu partijskemu vodstvu.

Treba je upati, da bodo Združene države in njene evropske zaveznice tokrat uporabili svojo gospodarsko pomoč prezadolženi Jugoslaviji v oporo potrebnim reformam. Proslula Carterjeva zunanja politika človekovih pravic, ki je v odnosu do Jugoslavije bila zgolj nominalna, mora postati dejavna. Vsi v Jugoslaviji morajo zvedeti, da bomo pozdravili njihove napredne spremembe, ki bi popravile od partije zavoženo gospodarstvo obenem, ko bi razširile dejanske človeške

pravice za vse državljanke in narodne Jugoslavije.

Washington, D.C.
Cyril A Žebot

Pisec je profesor gospodarskih ved na Georgetown University, Washington, D.C.

OPAZORILLO:

Prosimo,
poravnajte
raostalo
narocniino
in obnovite
isto!
Že v naprej
lepa hvala!
Uprava S.D.

ZA POLJSKO — JUGOSLAVIJA

Koncesije, ki so jih izsilili stankujoči poljski delavci, bodo nedvomno ostale privlačen vzgled v drugih komunistično vladanih deželah v Evropi. Če Poljska lahko, zakaj ne bi tudi oni — seveda, če zmorejo podobno močan in zreli pritisk za spremembe. Jugoslavija najbolj izpolnjuje ta predpogoj.

Ob Titovi smrti letošnjo spomlad je bilo mnogo zaskrbljenosti, da ne bi "Brežnjava

doktrina" na en ali drugi način bila uporabljena proti oslajbenemu po-Titovemu režimu. Poljska stavka je prepričevalo razveljavila to, skoraj bolešno prevzetost s tudi največje nevarnosti sovsjetske invazije v Jugoslavijo, ki ne pripada sovjetskemu bloku, niti ne meji na Sovjetsko zvezo. Če sovsjetske divizije na Poljskem ni vse okoli nje niso niti poskušale preprečiti brezprimerno erozijo totalitarne moči

najvažnejšega satelitskega režima ob sovjetski meji, po kakem čudnem imperativu naj bi Sovjetska zveza tvegala mnogo bolj oddaljeno in težavno ter povsem neupravičljivo invazijo Jugoslavije, katere v Jalti dogovorjeno neodvisnost tudi sama Sovjetska zveza priznava vse od Stalinovega izpodletelega pokusa si jo podreči leta 1948? Če nujno potrebne spremembe v Jugoslaviji ne bi resno podvzeli sedaj, bi to bilo iz

Možnosti notranjega razvoja v Jugoslaviji po smrti Tita:

OBSEG IN MEJE ČLOVEKOVIH PRAVIC

V "SAMOUPRAVLJALNEM SOCIALIZMU" JUGOSLAVIJE

Ciril Žebot
Georgetown University

Decentralizacija in liberalizacija

Takoimenovana ekonomska reforma iz leta 1965 (9), skupno s sledečo odstranitvijo Aleksandra Rankovića leta 1966, centralističnega šefa partijske kontrole nad državnim in samoupravljalnim aparatom, pomeni odločujoč preobrat k gospodarski in politični liberalizaciji. Reforma naj bi izpolnila bistvene institucionalne in finančne predpogoje za novo jugoslovansko "socialistično tržno gospodarstvo", ki se je hotelo okoristiti z zahodno trgovino in tehnologijo.

Reforma iz leta 1965 je do neke mere okrepila tudi zasebni sektor; ne toliko s posebnimi odredbami, kot po svojem duhu. Zasebna podjetja so v Jugoslaviji seveda omejena. Ustava iz leta 1974 jih definira kot "osebno delo s proizvodnimi sredstvi in osebni lastnini". To velja v glavnem za male družinske kmetije, ki pa skupno pokrivajo skoraj 85% orne zemlje, ki je bila v zgodnjih petdesetih letih povoljno dekolktivizirana, kot posledica prolama med Stalinom in Titom obenem s prvimi začetki "samoupravljanja" na prostem podružabljenem sektorju. Poleg družinskih kmetij, ki so bile dekolktivizirane (in jih je nato doletela politična diskriminacija), je tudi nekaj zasebnih obrtnikov in podjetnikov v proizvodnji, prevozništvu in v sektorju uslug, kakor tudi manjše število politično privilegiranih

profesionalcev, pisateljev in odvjetnikov. Dejanski obseg samoupravljanja na podružabljenem sektorju, pa skupno z bodočnostjo zasebnega sektorja, zavisi ne toliko od formalno legaliziranega sistema, ki ga je mogoče raztegniti v vse smeri, kolikor od pragmatičnega znavanja gospodarskih in/ali političnih nujnosti s strani partijskega vodstva.

Kljub vsem njenim liberalističnim in decentralističnim namenom, je bila reforma iz leta 1965 izvajana polovičarsko in ji zato ni uspelo zagotoviti zadostne finančne baze za samoupravljanje podjetij. Do leta 1967 je vladni delež podjetniškega dohodka zopet dosegel skoraj petdeset odstotkov, kot pred reformo. Po odplačilu tekočih produkcijskih stroškov, anuitet na pretekle kredite, davkov in plač, podjetjem ni dosti, če sploh kaj, ostalo za investicijsko samofinanciranje. Ob taki finančni stiski je prišlo do občutnih izgub, zlasti v podjetjih z manj sposobnimi upravniki (10).

Naraščajoča medsebojna zadolženost zaradi veriznih zaostankov pri odplačevanju poslovnih dolgov je povzročila ponavljajočo se "nelikvidnost", tako da je morala centralna banka ponovno reševati nesolventni sistem z inflacijskimi transfuzijami nepokritega novega denarja. To pa je še bolj povečalo politično odvisnost samoupravljanja.

pa je postala ustava iz leta 1963 zastarela in leta 1974 je bila proglašena nova. Obdržala je decentralistične določbe amandmajev iz leta 1971, zmanjšala pa je njihov liberalistični učinek s tem, da je ponovno okrepila "vodilno vlogo" partije, tako na ravni države, kot tudi v družbenem in gospodarskem samoupravljanju. Ta nepričakovani preklic liberalizacije je bil posledica nenadnih političnih sprememb, do katerih je prišlo manj kot pet mesecev po amandmajih junija 1971. S presenetljivim ukrepom je Tito z začetku decembra 1971 odredil široko čistko celotnega političnega vodstva republike Hrvatske, zaradi domnevnih "nacionalističnih" odklonov v prizadevanju za hitro okoriščenje z novo pridobljenimi ustavnimi pooblastili republik. V podobnih čistkah so bili leta 1972 odstranjeni liberalnejši prvaki v drugih republikah, zlasti v Srbiji in Sloveniji. Z odstranitvijo "nacionalistov" in "liberalov" po republikah, je bila jugoslovanska

partija spet centralizirana v okviru novega Izvršnega Biroja na partijskem sedežu v Beogradu. Sledeči partijski kongres leta 1974 je "povišal" ta Izvršni Biro v skupni Izvršni Odbor partije. Na 11. partijskem kongresu junija 1978 pa je bil Izvršni Odbor ukinjten, namesto njega pa vpeljana nova trikotna struktura. Po republikah odstavljene politične prvake so zamenjale manjše, podložnejše figure. Nove zakonodajne zbornice so zdaj na vseh ravneh uprave sestavljene iz nepolitičnih "delegatov", izbranih iz piramidne strukture razširjenega samoupravljalnega sistema, ki jih je lažje odstraniti in s tem tudi lažje nadzorovati (12). Ta formalno povečana samoupravna organizacija, ki je bila navidez funkcionalno poživljena v politično strukturo, je bila tako v resnici izkorisčena, da bi reorganizirano vladno še bolj podvrgla partijski kontroli in manipulacijem.

temeljila na pretirano kapitalno-intenzivnih in pogosto razsپnih investicijah, ki so zajele okrog 33 odstotkov družbenega produkta (14). Brezposelnost je narasla na skoraj 14 odstotkov, medtem ko je podoben odstotek delovne sile še vedno "začasno" zaposlen v Zahodni Evropi (15). Vkljub temu pa storilnost na delovno uro upada in se zdaj vrsti okrog dvoidstotnega letnega prirastka. Izračunana inflacija je v zadnjih desetih letih dosegla skoraj 300 odstotkov, januarja 1980 pa je zabeležila nakazano novo letno stopnjo 50 odstotkov (16). Naglo naraščajoči primanjkljaj v zunanji trgovini z deželami konvertibilnih valut je v letu 1979 presegel šest milijard dolarjev (17). Takega primanjkljaja ne morejo pokriti tudi občutni devizni dohodki od tujkega prometa skupno z devizami, ki jih pošiljajo jugoslovanski delavci iz tujine. Posledica skupna zadolženost Jugoslavije razvitim deželam v konvertibilnih valutah je konec leta 1979 dosegla 13 milijard dolarjev, se pravi blizu dvajset odstotkov vrednosti celotnega družbenega produkta Jugoslavije. Samo oskrbovanje tega dolga stane okrog dve in pol milijarde dolarjev na leto. Kako dolgo bo še mogoče podaljševati to naraščajočo plačilno nesolventnost? Možnost, da bi znaten porast izvoza in omejitve uvoza zmanjšala zunanjetrgovinski primanjkljaj do vzdržljive stopnje, je odmaknjena. Bližnja bodočnost jugoslovanskega gospodarstva ni zavidljiva.

Samoupravljalni socializem Jugoslavije se doslej še ni izkazal kot učinkovit gospodarski sistem. Njegov dosežani uspeh je predvsem v tem, da so bili narodi Jugoslavije osvobojeni spon prvotnega "sovjetskega" sistema. Toda samoupravljalni sistem, ki je sledil, je še vedno bolj politično upravljan od zunaj, kot pa samoupravljan od znotraj. Poleg obdavčenja in drugih finančnih in predpisnih oblasti, je vlada omejevala samoupravljanje tudi s tem, da je obdržala ali si ponovno pridobila "bistveni vpliv na cene, investicije, zunanje gospodarske odnose in podobno." (18)

Kljub tem ustanovnim in funkcijskim pomanjkljivostim, pa je jugoslovansko "eksperiment" pokazal, da samoupravljanje lahko nudi možnost decen-

tralizirane izbire v prožnem okviru realistično pojmovane "družbene lastnine", če mu je dovoljeno delovanje v smislu usklajenih pobud njegovih sestavnih delov, tistih ki sodelujejo in oni, ki konkurirajo. Z izkoriščanjem kapitala "ali zemlje", ki je "družbena lastnina", samoupravljalna podjetja, z različnimi omejitvami, dejansko izvajajo lastniško pravico nad njim, bodisi posamezno, ali skupno z drugimi, v skladu z zadevnimi Samoupravnimi sporazumi. Da je sistem

gospodarsko na trhlilih nogah, je v glavnem posledica dejstva da niti kronično nesolventna podjetja ne bankrotirajo, da ni zanesljive razvojnne in stabilizacijske politike, da je dopuščena koncentracija tržne moči in pa, ker se prav zategadelj vlada in partija še bolj samovoljno vmešavata v samoupravljanje. To slabo delovanje pa bi se dalo zmanjšati in popraviti. Vendar uresničitev te možnosti zavisi od tega, če bo obnovljen razvoj politične liberalizacije, ki je bil decembra 1971 ustavljen. Toda, ali bo?

OPOMBE:

- (9) T. Wilson, G.R. Denton et al., Gospodarska reforma v Jugoslaviji. PEP London, julij 1968; tudi OECD, Gospodarski pregledi: Jugoslavija 1965, 66, 67.
- (10) Celotno v letih 1977-78, je tretjina gospodarstva operirala z

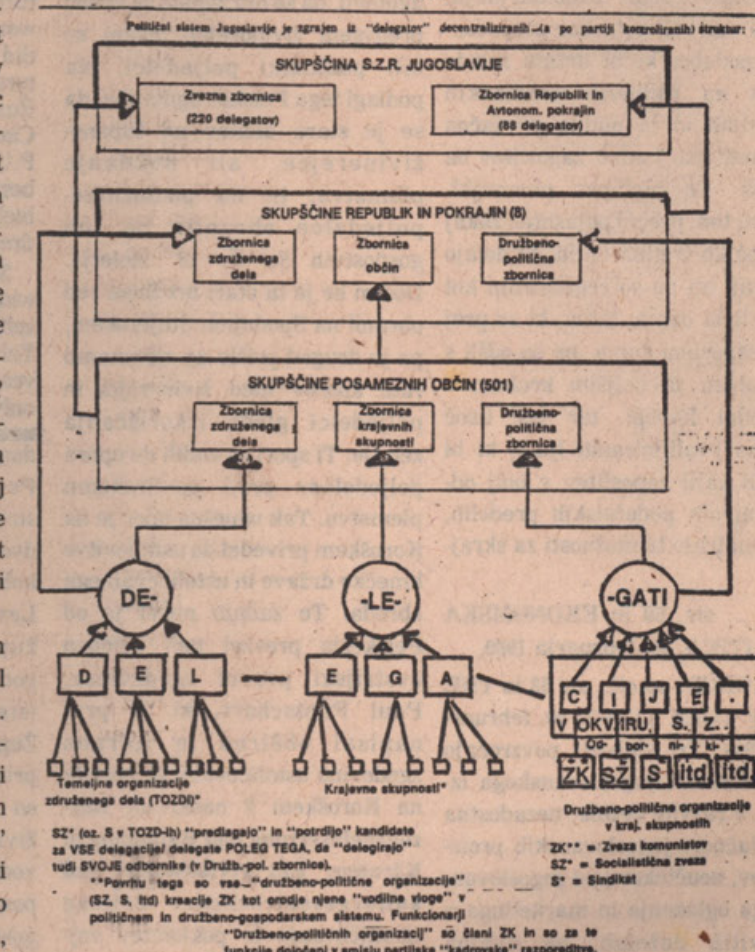
- deficitom, kot piše Ekonomska politika, op.cit., julij 3, 1978, str. 10.
- (11) Uradni tekst: Ustavni Amandmaji od XX do XLII, Uradni list SRS, Ljubljana, 30. junija, 1971.
- (12)

Gospodarske spremembe in učinki

Nova ustava je radikalno spremenila tudi gospodarsko in družbeno organizacijo samoupravljanja. Ker je bil njen proglašeni namen dati samoupravnim delavcem več občutka sodelovanja in odgovornosti, je bila zrahljana organizacijska struktura vseh, razen najmanjših, podjetij, s tem, da so bile njihove več ali manj zaključene delovne enote spremenjene v avtonomne Temeljne Organizacije Združenega Dela (TOZD). Te naj bi zdaj tvorile neko v bistvu federalizirano strukturo samoupravljanja v podjetjih, pa tudi preko njih s pomočjo takomenovanih Samoupravnih dogovorov. Družbene usluge naj bi bile odslej upravljane in financirane preko pogodbene "svobodne izmenjave dela" med njihovimi producenti in porabniki v institucionalnem okviru bilateralnih "samoupravnih interesnih skupnosti". Te skupnosti so postale obvezne na področju zdravstva, vzgoje, socialnega zavarovanja, brezposelnosti in socialnega skrbstva, kakor tudi znanosti in "kulturnih" dejavnosti. Podobne interesne skupnosti so bile vpeljane tudi za take bistvene, napol-javne dobrine, kot so električni tok, voda, ceste in

železnice. Nedavno so bile v vseh republikah ustanovljene tudi posebne interesne skupnosti za mednarodne gospodarske odnose, ki naj bi povečale samoodgovornost zunanje trgovine in izposojanja po samesnih področjih. V nasprotju z reformo iz leta 1965, katere namen je bil povečati tržne odnose in konkurenco, je po letu 1971 sledeča revizija "socialističnega tržnega gospodarstva" dala prednost ustanovi "samo-organizaciji" gospodarstva. Tako povezovanje — vertikalno — proglašeni nameni, v resnici pa največkrat horizontalno — zmanjšuje tržne odnose med povezanimi TOZD-i in krepi osredotočenje tržne moči v njihovem zunanjem trgovanju z drugimi povezanimi skupinami. V obeh primerih je konkurenca oslajbljena, cene postajajo samovoljne in višje, sredstva pa še slabše porazdeljevana kot poprej (13).

Celotna (macro) gospodarska dejavnost večno neustaljenega jugoslovanskega sistema pa odkriva nekatere večje kronične pomanjkljivosti. Čeprav je bila stopnja gospodarske rasti sprenjlijava, povprečno okrog šest odstotkov letno, kar več ali manj sovpada s stopnjo gospodarskega razvoja Jugoslavije, je v glavnem

(13) V svojem uvodniku, 14. Leta 1977 pa samo 39 odstotkov avgusta, 1978, komentira isti uvodnik povezuje to resno poslabšanje v zunanji trgovini z "družbenimi dogovori" in "samoupravnimi sporazumi" o cenah, ki skušajo, kot v kartelih, ustvariti enotne cene v različnih industrijah na ravni, ki pokrije najvišje stroške na enoto proizvoda v podjetju, ki je najmanj produktivno. Op. cit. str. 8 in 10.

(Nadaljevanje na naslednji strani)

Reforma leta 1971 in kontrareforma

Za rešitev hvalevrednih ciljev reforme iz leta 1965, pa je postala potrebna nova, njej sledeča reforma. Pritisk za novo reformo je naraščal v dveh dopolnjujočih se smereh: za premik od doslej še vedno v glavnem nominalne decentralizacije v resnično, na drugi strani pa za nove ukrepe, ki bi okrepili finančno avtonomijo in odgovornost podjetij. Ta trend v decentralizaciji je kulminiral v trinajsetih ustavnih amandmajih junija 1971 (11), ki so prelili ustavni sistem države v sui generis zlitino, s federativnimi in konfederativnimi značilnostmi. Formalna pristojnost zvezne vlade je bila zdaj omejena na obrambo, zunanje zadeve, mednarodno trgovino in plačila in na bistveno edinstvo družbenega in

gospodarskega sistema. Toda celo na teh področjih je bilo za centralne odločitve potrebno enakopravno sodelovanje ali pristanelek republik. V predvidevanju bodočnosti po Titu, je bilo formirano kolektivno Predsedništvo Jugoslavije, v katerem so enako zastopane vse republike. Te globoke ustavne spremembe so sledile podobni decentralizaciji. Zveze Komunistov Jugoslavije, ki je bila vpeljana na devetem partijskem kongresu, marca 1969, in je predelala jugoslovansko partijo v nekako konfederacijo osmih ločenih partij po republikah in avtonomnih provincah, kot je to veljalo za nekatere pred drugo svetovno vojno in do leta 1943.

S temi celovitimi spremembami

Iz slovenske zgodovine . . .

B.C. Novak

(Nadaljevanje 2 strani)

ihre socialgeschichtliche Bedeutung" (Starejši odnosi Slovanov do Turkotatarov in Germanov in njihov socialnozgodovinski pomen) objavljeni v Vierteljahrsschrift für Social- und Wirtschaftsgeschichte (Cetrletnik za socialno in gospodarsko zgodovino) (III, 1905, str. 329-360, 465-517). Peiskerjeva teorija pa je povzeta tudi v angleščini v The Cambridge Medieval History (II, 1913, str. 438-458).

Peisker je pripadal sociološko-zgodovinskemu raziskovanju, ki je iskalo vzroke in skušalo dognati zakone gospodarskega in kulturnega razvoja človeštva. Sledeč razvojni teoriji so znanstveniki te šole začeli ugotavljati, da je prvo nastalo nomadsko pastirstvo, iz tega pa se je šele pozneje razvilo poljedelstvo. Ozko povezano z gospodarskim razvojem je bilo raziskovanje nastanka družbenih (socialnih) slojev. Ker za tako najstarejšo zgodovino nimamo pisanih virov, so morali raziskovalci iskati potrdila za svoje hipoteze in teorije med drugimi tudi v ohranjenih dokumentih, ki so nastali mnogo pozneje, iz katerih pa so skušali izluščiti ostanke (indikatorje) prvotne gospodarsko-socialne ureditve gotovega ljudstva. Istega načina raziskovanja se je poslužil tudi Peisker.

Na podlagi študija najstarejših urbarjev Laškega gospostva iz 13. stoletja in urbarjev salzburskega gospostva v Sevnici iz leta 1309, je prišel do zaključka, da najdemo v njih še v 13. stoletju sledove dvoslojnosti med Slovenci na Spodnje Štajerskem. Na eni strani imamo, po Peiskerju, županepastirje ali živinorejce, na drugi podložnike kmetje-podjedelce. Ta dvoslojnost naj bi bila posledica stare dvoslojnosti, ki jo najdemo tudi pri drugih Slovanih in kam je nastala že v pradomovini. Tamkaj so v davni preteklosti turkotatarski pastirji zavladali nad poljedelskimi Slovani in tako postali slovensko plemstvo — župani, slovenski poljedelci pa njihovi podložniki. Takšna naj bi bila tudi socialno-gospodarska struktura pri Slovencih, ko so se naselili v vzhodnoalpskih deželah. Ko so nad Slovenci zavladali Franki, so ti prevzeli socialno-gospodarski red, ki so ga tukaj našli. Dosegli pa so, da se je moral ustaliti gospodarski sistem. To je pomenilo konec požigalskega načina poljedelstva, ki je bil v korist živinorejemu plemstvu — županom. Nadomestile so ga stalno naseljene kmetije. Pri tem so dobili poljedelci-podložniki po eno kmetijo, župani pastirji pa po dve. Potrdilo o tem je našel Peisker v gornjih dveh urbarjih. V oči mu je namreč padlo veliko število županov v razmerju do ostalih podložnikov. Izračunal je, da pride en župan na približno tri in pol podložnikov. Se več, na podlagi fevdalnih dajatev je ugotovil, da so bili župani še vedno predvsem živinorejci, dočim so bili podložniki poljedelci. Na podlagi tega Peisker ugotavlja, da se je stara delitev na župane živinorejce, ali nekdanje plemstvo, in na podložnike-poljedelce ohranila na teh gospostvih še do 13. stoletja. Dočim se je ta stari družbeni red ohranil na Spodnjem Štajerskem, pa je drugod prišlo do sprememb radi sporov med živinorejci in poljedelci glede izkoriščanja zemlje. Ti spori so vodili do upora poljedelcev proti pastirskemu plemstvu. Tak uspešen upor je na Koroškem privedel do ustanovitve kmečke države in ustoličevalnega obreda. To zadnjo misel je od Peiskerja prevzel tudi ugleden avstrijski pravni zgodovinar, Paul Puntschart, ki je prvi napisal obširno in izčrpano zgodovino ustoličevalnega obreda na Koroškem z naslovom *Herzogeninsetzung und Huldigung in Kärnten: Ein verfassungsgeschichtlicher Beitrag* (Ustoličevanje in poklonitev vojvodi na Koroškem: Ustavno- in kulturnozgodovinski prispevek) (Leipzig, 1899).

Peiskerjevo teorijo je podprl prerano umrl in zelo zmožen slovenski pravni zgodovinar Vladimir Levec, ki je raziskoval stare listine o Ptujskem polju. Svoje zaključke je objavil v treh "Pettauers Studien" (Ptujskih razpravah) in *Mitteilungen der anthropologischen Gesellschaft in Wien* (Poročila antropološkega društva na Dunaju) (XXVIII, 1898, str. 171-189; XXIX, 1899, str. 113-137; in XXXV, 1905, str. 64-98, 154-196). Čeprav je Levec nekoliko

(16) ... str. 59 in EKONOMSKA POLITIKA, 20. februarja 1980.
 (17) OECD, op.cit., str. 63 in THE NEW YORK TIMES, 20. februarja 1980. Tri slabosti povzročajo nezadostnost jugoslovanskega izvoza v razvite dežele; nezadostna privlačnost jugoslovanskih proizvodov, neučinkovitost jugoslovanskega oglašanja in marketinga v razvitih deželah, pa dvojna precenitev — proizvodov samih in uradnega tečaja jugoslovanskega dinarja. Osnovni problem v zvezi s preobilnim uvozom v Jugoslavijo pa je v tem, da ga do 90 odstotkov sestavljajo sredstva za proizvodnjo, ki so potrebna za domačo gospodarsko rast, pa bi jih lahko proizvajali v Jugoslaviji, če ne bi bili predolgo zanemarjali teh lastnih proizvodnih možnosti.
 (18) Ekonomska Politika, 1. junij, 1978, str. 10; tudi OECD, op.cit., 1975, str. 34 in 1977, str. 25.
 (Dalje prihodnjič)

Solzhenitsyn on Communism

The great Russian Nobel Prize-winning exile, Alexander Solzhenitsyn, in his penetrating New York address in 1975 during his first visit to America, warned the West of the perils of detente and giving economic aid to the Soviet Empire. Recently, Solzhenitsyn again spoke to the Free World—this time on the present world situation.

Following is Solzhenitsyn's assessment for the 1980's:

The West began its perilous miscalculation of Communism in 1918: from the very beginning the Western powers failed to see the deadly threat that it represented. In Russia at that time, all previously warring factions—from the government forces to the Constitutional Democrats and the right-wing Socialists—united against Communism. Though the peasants and workers were not formally allied with these groups, and were not coordinated, thousands of peasant revolts and dozens of worker uprisings reflected the masses' opposition to Communism. A Red Army was mobilized by executing tens of thousands of men who tried to evade Bolshevik conscription. But this Russian national resistance to Communism received scant support from the Western powers.

The most fantastically rosy notions about the Communist regime circulated in the West, and so-called progressive public opinion greeted it with joy, in spite of the fact that by 1921, 30 Russian provinces were undergoing a Cambodia-like genocide. (In Lenin's lifetime, no fewer innocent civilians perished than under Hitler, and yet today American schoolchildren, who invariably regard Hitler as the greatest villain in history, look upon Lenin as Russia's benefactor.) The Western powers vied with one another to give economic and diplomatic support to the Soviet regime, which could not have survived without this aid. Europe took no notice of the fact that some six million people in the Ukraine and the Kuban River basin had died of hunger.

In 1941, the worth of this much-touted regime became apparent to the world: from the Baltic to the Black Sea the Red Army retreated as if swept away by the wind, in spite of its numerical superiority and its excellent artillery. There was no precedent for such a rout in a thousand years of Russian history and, indeed, in all military history. In the first few months of the war, some three million soldiers had fallen into enemy hands.

Here was a clear statement of our people's desire to be rid of Communism. The West could not have failed to understand if only it had wanted to see. But in its nearsightedness, the West held that the sole threat to the world resided in Hitler and that his overthrow would end all danger. The West did what it could to help Stalin forcibly harness Russian nationalism for the Communist cause. And so, in World War II, the West defended not freedom in general but merely freedom for itself.

In order to buy Stalin's friendship at the end of the war, the West turned over 1.5 million people who were then in Allied hands and who did not wish to return to Stalin's tyranny. Among them were entire Russian divisions, Tartar and Caucasian battalions, as well as P.O.W.'s and forced laborers numbering in the hundreds of thousands, including old men, women and children.

Stalin manipulated Roosevelt with ease, effortlessly assuring himself of control over Eastern Europe: Yalta marked the beginning of a 35-year streak of American defeats, only briefly interrupted in Berlin

and Korea. (When there was the will to resist, victory followed.) As I have written on earlier occasions [in 1975 in an article entitled "The Big Losers in the Third World War" and in the book "Warning to the West"] the entire period from 1945 to 1975 can be viewed as another world war that was lost by the West without a battle and in which some two dozen countries were abandoned to Communism.

There are two reasons for this string of capitulations. First is the spiritual impotence that comes from living a life of ease; people are unwilling to risk their comforts. Second, and just as important, is the prevailing, total incomprehension of the malevolent and unyielding nature of Communism, which is equally dangerous to every country.

The West often seeks an explanation for the phenomenon of 20th century Communism in some supposed defect of the Russian nation. This is ultimately a racist view. (How then can China be explained? Viet Nam? Cuba? Ethiopia? Or the likes of Georges Marchais?) Flaws are sought everywhere but in Communism itself. Its aggressiveness is explained by, for example, Averell Harriman, in terms of a national dread of foreign aggression; this is said to account for the building of a vast arsenal and the seizing of new countries.

Western diplomats depend on unsound hypotheses that involve supposed "left" and "right" factions of the Politburo, when, in reality, all of its members are united in seeking world conquest and are indiscriminating in the means they use. Insofar as struggles do occur within the Politburo, they are purely personal; they cannot be used for diplomatic leverage. The average Soviet citizen, deprived though he is of information about the world and of the benefits of Western Kremlinology, understands this perfectly well. Illiterate Afghan herdsmen are equally on target when they burn portraits of Marx and Lenin, instead of accepting the tale that their country was occupied simply because Leonid Brezhnev happened to be ailing.

Try asking a malignant tumor what makes it grow. It simply cannot behave otherwise. The same is true of communism; driven by a malevolent and irrational instinct for world domination, it cannot help seizing ever more lands. Communism is something new, unprecedented in world history; it is fruitless to seek analogies. All warnings to the West about the pitiless and insatiable nature of Communist regimes have proved to be in vain because the acceptance of such a view would be too terrifying. (Did not the Afghan tragedy in fact take place two years ago? But the West shut its eyes and postponed recognizing the problem—all for the sake of an illusory detente.)

For decades it has been standard practice to deny reality by citing "peaceful co-existence," "detente," "the Kremlin leadership's pursuit of peace." Meanwhile Communism envelops country after country and achieves new missile capabilities. Most amazing is that the Communists themselves have for decades loudly proclaimed their goal of destroying the bourgeois

world (they have become more circumspect lately), while the West merely smiled at what seemed to be an extravagant joke. Yet destroying a class is a process that has already been demonstrated in the USSR. So has the method of exiling an entire people into the wilderness in the space of 24 hours.

Communism can implement its "ideals" only by destroying the core and foundation of a nation's life. He who understands this will not for a minute believe that Chinese Communism is more peace-loving than the Soviet variety (it is simply that its teeth have not yet grown), or that Marshal Tito's

argued by noted American academics and journalists, who are using irresponsible and tendentious data supplied by some recent emigrants from the Soviet Union.

Such propaganda is sheer madness and serves only to disarm the West. After the forces of Russian nationalism were betrayed by the West in the Russian civil war and once again in World War II, here is an open call to repeat this betrayal yet a third time. This would have ruinous consequences for the Russian people and for the other peoples of the USSR. It would be just as ruinous for the West. Today the Communist leadership with its

A.I. Solzhenitsyn: West unwilling to risk its comfort to confront Communism

brand is kindly by nature. The latter was also leavened with blood, and it too consolidated its power by mass killings, but the weak-hearted West preferred not to take any notice in 1943-45. He who understands the nature of Communism will not ask whether the world's aid is reaching the starving Cambodians through the good offices of the Heng Samrin regime. Of course it does not. It is confiscated for the army and government. The people can starve.

Communism needs the whole charade of detente for only one purpose: to gain additional strength with the help of Western financing (those loans will not be repaid) and Western technology before it launches its next large-scale offensive. Communism is stronger and more durable than Nazism, it is far more sophisticated in its propaganda and excels at such charades.

Communism is unregenerate; it will always present a mortal danger to mankind. It is like an infection in the world's organism: it may lie dormant, but it will inevitably attack with a crippling disease. There is no help to be found in the illusion that certain countries possess an immunity to Communism: any country that is free today can be reduced to prostration and complete submission.

Nevertheless, healers frequently turn up to pronounce the following reassuring diagnosis of the acute infection that is Communism: "This malady is not contagious; it is a hereditary Russian disorder." The cure they propose involves avoiding angering the Brezhnev regime at all costs. Instead, it must be supported and equipped. They insist that the enemy to be opposed is any manifestation of the Russian national consciousness, when, in reality, it is the only force that is realistically capable of weakening Soviet Communism from within. The case against the Russian national consciousness is systematically being

decried ideology once again dreams of saddling and bridling Russian nationalism in pursuit of its imperial goals. The West must not now equip a horseman intent on the West's destruction.

Communism is inimical and destructive of every national entity. The American anti-war movement long nurtured the hope that in North Viet Nam, nationalism and Communism were in harmony; that Communism seeks the national self-determination of its beloved people. But the grim flotilla of boats escaping from Viet Nam—even if we count only those that did not sink—may have explained to some less ardent members of the movement where the national consciousness resides and always did reside.

The bitter torment of millions of dying Cambodians (to which the world is already growing accustomed) demonstrates this even more vividly. Take Poland: the nation prayed for just a few days with the Pope; only the blind could still fail to distinguish the people from Communism. Consider the Hungarian freedom fighters, the East Germans who keep on dying as they try to cross the Wall, and the Chinese who plunge into shark-infested waters in the hope of reaching Hong Kong. China conceals its secrets best of all; the West hastens to believe that this, at least, is "good, peace-loving" Communism. Yet the same unbridgeable abyss, the same hatred separate the Chinese regime and the Chinese people.

An identical chasm exists between Communism and the Russian national consciousness. It pains us that the West heedlessly confuses the words Russian and Russia with Soviet and USSR. To apply the former words to the latter concepts is tantamount to acknowledging a murderer's right to the clothes and identification papers of his victim. It is a thoughtless blunder to consider

the Russians the "ruling nationality" in the USSR. The Russians were the recipients, under Lenin, of the first crushing blow. They suffered millions of victims (with the most outstanding killed off selectively) even before the genocidal collectivization of agriculture. At the same time Russian history was rewired. Russia's culture and its church were crushed. Russia's clergy, nobility, merchants and finally its peasantry were destroyed.

Though the regime's blows fell next on the other nationalities, the Russian countryside today has the lowest standard of living in the USSR, and Russian provincial towns have the lowest priority in the distribution of consumer goods. In huge areas of our country, there is nothing to eat, and the purchases of U.S. grain do not improve the people's diet (the grain goes to military stockpiles). The Russians make up the bulk of the slaves of the Soviet state. The Russians are exhausted; their debilitation is becoming hereditary, their national consciousness has been debased and suppressed.

Nothing could now be further from the heart of the Russian people than a militant nationalism; the idea of an empire is repulsive to them. But the Communist regime watches its slaves carefully and takes special pains to suppress their non-Communist consciousness. The result: enormous labour camp terms for the proponents of freedom (Igor Ogurtsov—20 years, Vladimir Osipov—16 years, Yuri Orlov—7 years); the new arrests of priests, the spiritual teachers of the people (Gleb Yakunin and Dmitri Dudko); the destruction of the innocent Christian Committee for the Defence of Believers' Rights; the continuing mass imprisonment of young Christians; the exile of Andrei Sakharov.

In expectation of World War III the West again seeks cover, and finds Communist China as an ally! This is another betrayal, not only of Taiwan, but of the entire oppressed Chinese people. Moreover, it is a mad, suicidal policy: having supplied billion-strong China with American arms, the West will defeat the USSR, but thereafter no force on earth will restrain Communist China from world conquest.

Communism stops only when it encounters a wall, even if it is only a wall of resolve. The West cannot now avoid erecting such a wall in what is already its hour of extremity. Meanwhile, however, 20 possible allies have fallen to Communism since World War II. Meanwhile, Western technology has helped develop the terrifying military power of the Communist world. The wall will have to be erected with what strength remains. The present generation of Westerners will have to make a stand on the road upon which its predecessors have so thoughtlessly retreated for 60 years.

But there is hope. All oppressed peoples are on the side of the West: the Russians, the various nationalities of the USSR, the Chinese and the Cubans. Only by relying on this alliance can the West's strategy succeed. Only together with the oppressed will the West constitute the decisive force on earth. This is also a matter of principle, if the West is to uphold freedom everywhere and not merely for itself.

This strategy will obviously entail radical conceptual changes and the rethinking of tactics on the part of Western politicians, diplomats and military men.

Five years ago, all my warnings were ignored by official America. Your leaders are free to ignore my present predictions as well. But they too will come true.

Nove kapnatske znamke

Pusele ti že naredila bom, z zlato ga žido povila bom, da ga bos posil ti za spomin in se bos trosfal z njim.

skega izvora slovenskega plemstva — županov.